bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde, anti-emperyalist dayanışma ve birlik

İLERİCİ GENÇLİK

15 GÜNLÜK SİYASİ GENÇLİK GAZETESİ Fiyatı: 2 TL Sayı: 3 15 Ocak 1976

Gençlik, antidemokratik sınırları göğüsleyecektir

Taylan Özgür 1969 yılında öldürüldü. Taylan Özgür'ün öldürülmesi, 1969—1971 arasının yoğun politik tırmanışını başlatan önemli bir dönemeci vurguluyordu. Planlı, hesaplı bir cinayetti.

Plan neydi, hesap neydi? Kabaca şuydu: Demokratik bir doğrultuda gelişen, geniş yığınları harekete geçiren öğrenci mücadelesini yozlaştırmak. "Yozlaşma" ikili bir anlam taşıyor. Geniş yığın hareketini sürükleyenler, sonunda, bu yığınların katılamayacağı, onlardan kopuk ve uyumsuz dar mücadele yollarını seçerse, hareket yozlaşır. Bu, birincisi. İkincisi de şu: Demokratik hareket, karşısındaki güçleri köşeye sıkıştırmaktan çok, bu güçlerin kendi çıkarları doğrultusunda kolayca kullanabilecekleri boyutlara daralırsa, yozlaşır.

Bu ikisi arasında doğal bir bağ, bütünlük var. 1968 yılının öğrenci hareketleri, kaynaklandığı ve hedef aldığı özlemlerin geçerliliği nedeniyle zamanın iktidarını rahatsız etti. Öğrenci yığınlarında büyük destek kazandı. Öyle ki, en idare—i maslahatçı "devlet paşası" İnönü bile öğrenci hareketinin haklılığını kabul etmek zorunda kaldı.

Bundan sonra, egemen çevreler ögrenci hareketini gerçek doğrultusundan saptırmak anlamında etkisizleştirmek ve bu haliyle kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak için olanca güçlerini kullandılar. Hareketi etkisizleştirmenin bir yolu, ona üstlenemeyeceği başaramayacağı görevleri yüklemek. Hareketi kullanmak ise bu görevi üstlenecek durumda olduklarını sananların "eylem" yapmalarıyla mümkün.

Egemen çevreler bunu öğrenci hareketi içinde şiddeti yaygınlaştırarak, öğrenci hareketinin başındakileri şiddetin içine çekerek başardılar. Öğrencilerin şiddetin içine çekilmesi için cinayetler tertiplendi. Hareketin başında bulunanlar, en geniş tabanlarından kopup karşı şiddete yönelme durumuna getirildiler.

Taylan Özgür'ün planlı, tertipli bir cinayete kurban gitmesi, bu sürecin en belirgin ilk adımlarından biri idi. Hareketteki yozlaşmanın istenilen düzeye ulaşması belirli bir birikimin sonucu. Taylan Özgür'ün öldürülmesini izleyen cinayetler bu birikimi yaratmaya yönelikti. Bu nedenle, 1969—1971 arası, yoğun bir siyasi cinayetler dönemi oldu. Yozlaşma, 1971'de yoğun olarak ürünlerini vermeye başladı. 1971 yılının başında Türkiye'nin en geniş gençlik örgütünün yayın organında şöyle deniyordu:

"Elimizdeki tek militan örgüt, Dev Genç.... Dev Genç'in örgüt yapısı ile mücadele tarzı birbirine uymamaktadır.... Bununla birlikte, karşı devrimci güçlerin 'askeri taktiklerine' göre biz de yeni mücadele yöntemleri denemeliyiz. Artık 'göğüsleyecek sınır' kalmadı. Daha fazla 'göğüsledin mi' kurşunu göğsünün ortasına yersin. (İleri, Ocak 1971)

Bu sözler, gençlik hareketinin getirildiği çıkmazı olanca açıklığı ile sergiliyor. Bir kuruluşun "örgüt yapısı" ile "mücadele tarzı" arasındaki "uyumsuzluk" en azından bunlardan birinin yanlış olması anlamına gelir. Dev Genç, kendi mantığı içinde, seçtiği mücadele biçimi uygulamak için geniş yığınları kapsayan gençlik örgütü niteliğini kaybetmek durumunda idi. Ya da "gençliğin yığın örgütü olma" niteliğine uygun mücadele biçimlerini bulup sürdürmeliydi.

Dev Genç'in kadroları, getirildikleri noktada, öteden beri sürdürülüp artık tescillenmeye kalan yanlış tercihlerini yaptılar. En geniş tabanlarından, bunların demokratik özlemlerinden kopuk, bir partinin üstlenebileceği görevleri üstlenmeye kalktılar. Gerçekte ise, öğrenci yığınlarının demokratik—akademik talepleri doğrultusunda "göğüslenecek" çok sınır vardı. Ancak, öğrencilerin geniş kesiminden ve onların özlemlerinden kopuk olanlar için kalmamıştı göğüslenecek sınır. Yığınlarla birlikte göğüslenecek sınır, dar kadro eylemleriyle göğüslenecek sınırdan çok farklı, daha geniş.

Şimdi 69—71 dönemi geride kaldı. Artık 1974—76 birikimini yaşıyoruz. Benzerlikler gerçekten fazla. Ancak bu benzerliklerden hareketle "aynı oyunun yeniden oynandığını" söyleyip orada kalmak çok yanlış. Gerekli olan tarihsel gelişimin getirdiği farklılıkların ışığında benzerlikleri çözümlemek, öneriler getirmek.

Egemen sınıflar 1974'ten bu yana gençliği 1971 deki sınıra getirmek için uğraşıyorlar. Yöntem, özünde yine aynı; siyasal cinayetler. Ancak bu kez bilinç düzeyinin yüksekliği ve deneylilik aynı oyunun daha çok, daha yoğun cinayetlerle oynanmasını gerektiriyor. Ancak yine de, olumsuz gelişmeler şimdiden beliriyor. "Göğüslenecek sınırın kalmadığı" inancı yeniden yaygınlaşmaya başlıyor gençlik içinde. En büyük tehlike, burada.

Bu tehlikenin önlenmesi, gençliğin yığınsal bütünlüğünü korumakla, demokratik—akademik talepleri ön plana çıkarmakla mümkün. Bunun yapılması ise herşeyden önce içinde bulunduğumuz politik gelişmelerin doğru bir biçimde değerlendirilmesine bağlı. Bu değerlendirmeyi yaparken günümüzde sivrilip belirginleşen, buna karşılık 12 Mart öncesinde yeterince ön plana çıkmayan bazı olgulara dikkat etmek zorunlu:

"Faşizan tırmanış" olarak nitelendirilen son gelişmeler, işçi sınıfını en yoğun bir biçimde hedef alıyor. İşçilerin memur yapılması girişimleri pervasızca uygulanıyor. İşçi olarak fabrikalara faşistler yerleştiriliyor. Seydişehir, İskenderun gibi yoğun işçi bölgelerinde işler baştan çok sıkı tutuluyor. Niçin?

Yine eskisinden farklı olarak, devlet kadrolarının faşistleştirilmesi girişimleri büyük yaygınlık kazanıyor. İlerici memurların, öğretmenlerin kıyıma uğrayıp yerlerine faşistlerin atanması çok yaygınlaşan bir uygulama. Niçin?

Üniversitelerin faşistleştirilmesi girişimleri başını almış gidiyor. Önceleri "faşizmin kıyısından köşesinden giremeyeceği" kimi okullarda faşist baskılar, saldırılar inanılmaz boyutlara ulaştı. Faşizm ODTÜ'yü, SBF'yi boy hedefi seçti. Niçin?

Bütün bu gelişmelerin bir takım yan nedenleri, açıklamaları olabilir. Ancak temelde verilecek bir tek cevap var. O da şu : Türkiye'de faşizm özlemleri, faşist girişimler temele, tabana yayılmak isteniyor. Açıkçası, Türkiye'de sürekli, kalıcı, kurumlaşmış bir faşizm yaratılmak isteniyor. Sıkıyönetim, ordu bir kez gelip gitse bile, geride sivil faşizmin kalması planlanıyor. Tepeden inme ve geçici yöntemler yerine daha köklü ve kurumsallaşmış bir faşizmin temelleri atılmak isteniyor. Çünkü egemen sınıflar 12 Mart döneminin sona ermesinden sonra karşılaştıkları demokratik birikimden ürktüler. Bu kez bu birikimin kaynaklarını baştan kurutmak istiyorlar. İçinde bulunduğumuz dönemin 12 Mart öncesine kıyasla taşıdığı nicelik ve nitelik farkı burada yatıyor.

Bu durumda, faşizmin hedeflerinden biri olarak Üniversitelere ve öğrencilere çok büyük görevler düşüyor. Geniş öğrenci yığınlarının faşist girişimler karşısında bütünlüğünü sağlamak, doğru yöntemler uygulanırsa, güç değil. Çünkü geniş yığınlar faşizmin ne getirdiğini gördü. Faşizmin yalnızca sosyalistleri değil, tüm demokrat unsurları, "liberal düşünceli" kişileri de hedef aldığı, alacağı ortaya çıktı.

ODTÜ öğrencilerinin geçtiğimiz yıl verdikleri mücadele, demokrasi kavgasında göğüslenecek çok sınır olduğunu gösterdi. ODTÜ öğrencileri, en somut isteklerden yola çıktıkları, bu nedenle de kendi iç bütünlüklerini korudukları için başardılar. Mütevelli Heyetinin ve Rektörün koyduğu sınırı göğüsleyip ileri attılar. Bu, bundan sonrası için de bir deney olmalı. Fransa'da 1968 olaylarında anarşistler işçi sınıfının ücret zammı ve benzeri hedefler doğrultusunda mücadelelerini "midevi istekler" diye sözde küçümsüyorlardı. Bugün de Türkiye'de öğrencilerin yurt, kredi, yönetime katılma sorunlarını küçümseyenler çıkabilir. Bu küçümsemeye ek olarak üniversitelere yönelik faşist baskılar "okullarda mücadele olanağı kalmadı" tavrını yaygınlaştırabilir. Bunlar, öğrenci kesimi içinde yenilmesi gereken yanlış eğilimler.

Bu yanlışlara 1971 öncesinin öğrenci liderleri düştüler. Bugün de onların eylemlerine, çizgisine aynen sahip çıkma eğilimi var. Geçmişe, geleneğe sahip çıkmak, onu aynen tekrarlamak değil. Geçmişin eylemlerini ve eylemcilerini saygı ile ele alıp yanlışlarından arındırmak daha geçerli. Alman devrimci hareketi Spartaküs'e, Rus Sosyal Demokrat hareketi ise Narodniklere sahip çıktı. Ama, ayaklandıracak gladyatör, köle ya da öldürülecek çar arayarak değil.

Ölüm tüccarı MC iktidarda kalamaz

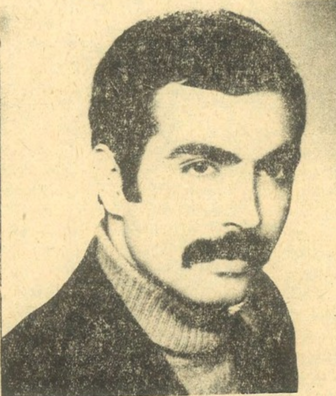
Sermayenin MC'si geçtiğimiz haftalar içersinde ilerici, demokrat güçlere karşı kanlı saldırılarını yoğunlaştırdı. Seydişehir'de umduklarını bulamayan ve işçileri zorbalıkla dize getirmeyi başaramayan faşist cinayet ekibi tekrar Ankara'ya dönerek işbaşına koyuldu. Öykü şöyle :

İLK İŞARET

Hacettepe'nin Beytepe kesiminde sayıları 100 civarında olan faşistler sabah okula giderek kantini işgal ederler. Kantinde bulunan öğrencileri döverler. Daha sonra olayın haberi okulda yayılınca öğrenciler merkez anfi önünde toplanırlar. Öğrenciler okulda "görevli" jandarmadan kantinin boşaltılmasını isterler. Jandarma önce bu işe yanaşmaz görünür fakat öğrencilerin ısrarları üzerine kantini boşaltmaya razı olur. Bu sefer öğrenciler faşistlerin üstlerinin aranmasını isterler. Arama sonunda 2 tabanca ve çok sayıda bıçak bulunur. Jandarma tarafından götürülen "sürü" daha sonra bu memleketin "ülkücü" evlatları oldukları anlaşılarakserbest bırakılırlar.

CİNAYET EKİBİ GÖREV BAŞINDA

4.Ocak Pazar günü Türkeş'in, Niğde yurdundaki komandoları ile bir toplantı yaptığı ve yeni saldırıların beklendiği söylentileri yaygındır. Hemen, bundan iki gün sonra salı akşamı Alman Dili ve Edebiyatı bölümü son sınıf öğrencisi Şükrü Bulut dersten çıktıktan sonra Temel Bilimler binası önünde heykelin arkasına saklı bazı "meçhul" kişilerce yolu kesilir. Bulut'un üzerine zincir ve benzeri araçlarla saldırılır. Kıyasıya dövülen Bulut bir ara yakasını kurtarıp kaçmak isterse de, bu sefer kurşun yağmuru altında buna fırsat verilmez. Ağır yaralı bir durumda hastaneye kaldırılan Şükrü Bulut sabaha doğru ölür. Katiler ise kaçmışlardır, hem de olayın "okul karakolu" karşısında cereyan etmesine rağmen.

Sabah, cenaze hastaneden arkadaşları tarafından alınarak Hacettepe Üniversitesinin Temel Bilimler binası önüne getirilir. Burada devrimci gençler tarafından bir tören düzenlenir. Törende konuşan Şükrü Bulut'un ağabeyi, "sermaye sınıfının kan içmeye devam ettiğini, kardeşinin tüm devrimcilerinkardeşi olduğunu, faşizme karşı mücadelenin sosyalistlerin önderliğinde devam edeceğini, tüm anti-faşist güçlerin birleşmesi gerektiğini" söylemiştir. Cenaze Siyasal Bilgiler Fakültesine götürülerek katafalka konur. Devrimciler sabaha kadar nöbet tutarlar.

Sabah diğer üniversitelerden gelen devrimci öğrencilerin okul önünde birikmesi üzerine tekrar bir tören düzenlenir. Ancak polis panzeri ve askeri tanklar yolları keser ve tören gerçekleşmez, Cenaze bir ambulansa konulur ve gönderilir.

POLİS DEVREYE GİRİYOR

Diğer yandan Hacettepe Üniversitesinde öğrenciler cenaze törenine gitmek için toplanmaya başladıklarında polis,öğrencileri okuldan zorla çıkarmak ister. Bunun üzerine polis ile öğrenciler arasında tartışma başlar. Polis öğrencilere karşı yaylım ateşiyle

cevap verir. Polisin açtığı ateş sonunda Nuray Erenler boynundan vurularak bitkisel hayata sokulur. Nuray Erenler bir süre daha yaşadıktan sonra 13 Ocakta ölür. Diğer 15 yaralı içersinden Ercan Kalıpsız, İlyas Tabak, İmdat Beyazpınar ise ağır yaralanmışlardır. Polisin ateşinden sonra, sayıları bine yaklaşan "ülkücü yardımcı kuvvetler" saldırıya geçerler. İnsanlık dışı saldırılarını ağır yaralı İmdat Beyazpınar'ı arkadaşları hastaneye taşırlarken tekrar bıçaklayarak sürdürürler. Beyaz bir mersedes ise okulun önünden geçerken ateş açar ve kaçar.

Bundan sonra öğrenciler ateş yağmurundan kutulabilmek için okul yurtlarına sığınırlar. Bu sefer yurtlar panzer ve tanklar tarafından kuşatılır. Bunun üzerine Hacettepe Üniversitesi öğretim üyeleri, asistanları intern vestajyerdoktorları, tüm sağlık personeli faşist saldırıları protesto etmek üzere Sağlık Bakanlığına kadar yürüyüş yaparlar ve Rektör Doğan Karan'ın polisin yurt kuşatmasını kaldırması için harekete geçmesini isterler. Bunun üzerine Rektör yurda girip öğrencilerle konuşur ve sonra da polisin kuşatması kalkar.

Olayları General Fazıl Polat helikopter ile havadan izler. Hacettepe Üniversitesi Senatosu ise 1 Şubat'a kadar okulu kapatma kararı alır.

PROTESTO EDİLİYOR

Ertesi gün Hacettepe Üniversitesi öğretim üyeleri, asistanları, intern ve stajyer doktorları bir toplantı düzenliyerek olayları protesto ederler ve bir basın bildirisi yayınlarlar. Bildiride olaylar özetlenir ve şu taleplerde bulunurlar :

"... Biz Hacettepe Üniversitesi ve Hastanesi görevlileri olarak, aşağıdaki isteklerimizin kabulüne kadar ve bir ön uyarı olarak 12.1.1976 pazartesi saat 14'e kadar üniversite ve hastanede direniş kararı aldığımızı, acil vak'a dışında hasta kabul edilmeyeceğini kamu oyuna duyururuz :

1—Özerk üniversitenin koşulları ve üniversitede can güvenliği sağlanmalıdır.

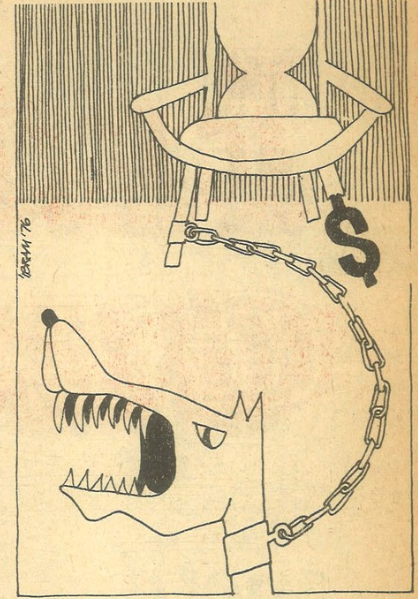
2—Eğitim derhal başlamalıdır.

3—Polis Üniversiteden kesinlikle çekilmelidir.

4—Tüm bu olayların yaratıcısı olan MC hükümetinin iktidardan çekilmesi tek çözüm yoludur.

5—Bu konuda tüm demokratik kuruluşların örgütlü işbirliği şarttır."

Hacettepe Üniversitesi öğrenci dernekleri ise ortak bir basın bildirisi yayınlamışlar, üniversitede ve

hastanede can güvenliğinin kalmadığını, suçluların aranması yerine devrimci öğrencilerin tutuklandığı, MC hükümetinin olayların yaratıcı ve sorumlusu olduğu belirtilmiş ve "Özerk üniversitenin koşulları ve üniversite can güvenliğinin sağlanması; eğitimin derhal başlaması; polisin üniversiteden kesinlikle çekilmesi" istenmiştir.

"YARDIMCI GÜÇLER" VE "MİLLİ SİLAHLAR"

Olaydan sonra bir açıklama yapan Ülkü Ocakları "şebeke" başkanı Sami Bal olayın solcular arasında bir çatışma olduğunu ve Çin taraftarları ile Sovyet taraftarlarının birbirlerini kurşunladığını iddia etmiştir. Yine faşist doğrultudaki Orta Doğu gazetesinde olaylar "Çinciler ile Ruscuların bir çatışması" olarak verilmiştir. Görüldüğü gibi olaylar ile faşistlerin hiç bir ilgileri yoktur(!). Ülkücüler devletin asayiş kuvvetlerine yardımcılığı bir yana, artık elde "milli silah", huzur bozucu "komünist" avına çıkmışlardır. Cinayetlerini de kendilerine yaraşır bir biçimde pusuya yatarak , tuzak kurarak, arkadan kurşun sıkarak vb. işlemekteler.

Bu arada polis ne yapmaktadır? Okullarda karakollar kurarak, ilerici öğrencilere baskı yaparak, bir sürü bahaneyle "yardımcı"larından aldıkları liste ile ilerici öğrencileri toplayıp nezarete alarak veya tutuklayarak, faşist saldırılarda "yardımcıları" ile iş birliği yaparak, eğitimin aksamamasına (!) çalışmaktadır.

FAŞİZM HAKLI(!) DEMOKRASİ SUÇLU

Yazının hazırlandığı ana kadar ne Şükrü Bulut'un katilleri konusunda ne de Nuray Erenler'in katilleri konusunda bir açıklama gelmedi. Fakat her zamanki gibi olaylar "solcuların" üzerine yıkılmaya çalışılmıştır. Yaralıların hastaneye kaldırılmasından sonra kan vermeye gelen 20 kadar öğrenci arkadaşları, polis tarafından götürülmüştür. Daha sonra, içlerinden bazıları hakkında tutuklama kararı çıkmıştır. Buna göre, katil diye suçlananlar, "kurbanlarına" kan vermeye gelmiş oluyorlar ve "zehir hafiye"de tabii, bu fırsatı kaçırmıyor!

Fırsatı ganimet bilip devrimci gençler polis tarafından "toplanmaya" devam ederken, üniversite senatosu da çareyi üniversiteyi kapatmakta bulur. Böylece eğitimi engellemek isteyen faşistler bir ölçüde saldırılarında başarılı oldular denebilir. Fakat olayları gören, duyan, okuyan en vasat kişi dahi olayların arkasındaki MC'yi görmektedir artık. Ancak kan dökerek ayakta durabilmektedir MC.

Demokratik güçlere karşı girişilen bu saldırıların sorumlusu MC'dir. MC için artık sivil kuklaları yetmemektedir, demokratik güçleri ve özellikle işçi sınıfının mücadelesini sindirebilmek için. Bunun için polis açıkca silah kullanmakta , adam kurşunlamaktadır. Başta işçi sınıfı hareketine yönelen bu hareketler, bütün ilerici, demokrat ve yurtseverleri hedef almaktadır. Burada görev MC'nin bir an önce hükümetten uzaklaşmasını sağlamak, sermayenin karanlık emellerini engellemek için mücadele etmek; mücadeleyi, sürüklenmek istenen doğrultuda değil, işçi ve emekçi sınıfların politik mücadelesi paralelinde vermektir.

ODTÜ'NE YÖNELEN SALDIRILAR GENÇLİĞİN BİRLİĞİ İLE GERİLETİLECEK

ODTÜ, ilerici demokrat, sosyalist öğrencilerin, işçilerin ve öğretim üyelerinin çoğunlukta bulunduğu bir üniversite. Her ne kadar kuruluşunda ve işleyişinde özel kuruluş kanunu ve anti–demokratik yönetmelikler aracılığı ile sermayenin tam denetimi sağlanmaya çalışıldı ise de, başarılı olunamadı. Bu denetimi daha sonra baskı yolu ile kurmayı amaçlayan tertipler de boşa çıkarıldı. Saldırılara göğüs gerildi ve üniversite faşist güçlere bırakılmadı. Fakat ODTÜ'nün şu andaki yapısının bu şekilde olması, burjuvazinin üniversiteyi gözden çıkardığı anlamına gelmemektedir. Öğrenciler, işçiler ve öğretim üyeleri üzerinde oynanan oyunlar bunun göstergesidir.

ODTÜ FAŞİSTLERİN GÜNDEMİNDE

ODTÜ öğrencilerini geriletmenin, üniversitede verilen demokratik mücadeleyi engellemenin ilk adımı, 8 Kasım 1974'te faşistlerce düzenlenen silahlı saldırı oldu. Ama bu tertip başarıya ulaşamadı. 2 bin kişilik bir öğrenci ve işçi kitlesi faşistleri üniversiteden attı. Bu olaydan sonra, ODTÜ'de eğitim uzunca bir süre düzenli yürüdü. Sayıları 50'yi ancak bulan komandoların okul içinde olay çıkartarak, üniversiteyi kontrol altına almaları mümkün değildi. Faşistlerin, işgalleri altında bulunmayan okullarda olay çıkartma, ilerici öğrencileri teker teker pusuya düşürüp öldürme politikaları fazla gecikmeden ODTÜ'de de kendini gösterdi.

FAŞİSTLER YOL KESİYOR

3–4 Ocak Cuma ve Cumartesi günleri, şehirdeki otobüs durakları ve üniversiteye giden otobüslere silahlı saldırılar düzenlendi. Faşistlerin amacı, dağıttıkları bildirilerde de açıkça belirttikleri gibi okulda yapılan sınavları engellemekti. Duraklarda dağıtılan bildirileri almak istemeyen öğrenciler dövüldü, bazı servislerde faşistler şoförleri tabanca ile tehdit ederek otobüsleri kaçırdılar. Bu arada otobüsteki öğrencilerin şebekelerini aldılar. Genel Kurmay Başkanlığı önünde, yol kenarında pusu kuran faşistler saldırıya geçtiler. Saldırının başlaması ile birlikte, o civarda görev yapan polisler ortadan kaybolmuşlardı. Semih Erbek, Yüksel Arzuman, Osman Gölcük ve Nedim Kuş burada yaralandılar. Bu bölgeden saldırıya uğramadan geçen otobüsler, taksilerle devriye gezen silahlı faşistlerle karşılaştılar. Abidin Ertuğrul ve Zeynep Hiçşaşmaz adlı öğrenciler de bu faşistlerin kurşunlarına hedef oldular.

GÜVENLİK KUVVETLERİ VE OKUL YÖNETİMİ NE YAPIYOR?

Daha önce duraklarda çıkan olaylara rağmen hiç bir tertibat almayan devletin "güvenlik kuvvetleri' bu saldırılar olurken de ortada yoktu. Kaldı ki, öğrenciler artık olay yerinde "güvenlik kuvvetleri"nin bulunuşunun kendilerine güvenlik sağlamadığını biliyorlardı. Bunun örnekleri Gazi Eğitim'de Hacettepe'de ve Yükseliş'te görüldü.

Bu arada, en ufak bir olayda okula 20–30 kamyon jandarma çağıran, bildiriler yayınlayan üniversite yönetimi olaylar karşısında tamamen sessiz kalıyordu. ODTÜ yönetiminin saldırılar karşısındaki tutumu, 7 Ocak Çarşamba günü Hazırlık Okulun'da oynanan oyunlarla açıkça ortaya çıktı. O gün sınava gelen öğrenciler, saldırılara katılan Ülkü Ocak'lı bir faşistin jandarma nezaretinde sınava getirildiğini gördüler.

Öğrencilerin olayı protesto etmesi üzerine Hazırlık Okulu Müdürü İdris Esen jandarma karakoluna telefon ederek okulda kavga olduğunu bildirdi. Jandarmalar öğrencileri dipçikleyerek binaya girmeye çalıştılar. Olaylar öğrenci temsilcilerinin müdahalesi ile fazla büyümeden önlendi. Öğrenciler, okul yönetiminin ilerici öğrenciler üzerinde titizlikle uyguladığı, hakkında dava açılan öğrencinin okuldan uzaklaştırılmasına ilişkin disiplin yönetmeliğinin faşist öğrenciler için geçerli olmadığını somut olarak görmek fırsatını elde ettiler.

HEDEF : ÖĞRENCİ GENÇLİĞİN ANTİ–FAŞİST BİRLİĞİ

Olaydan sonra öğrenciler düzenledikleriforumda Üniversite yönetiminin tutumunu bir kez daha sergilediler. Öğrenci gençliğin anti–faşist birliğini sağlayarak okullardaki demokratik mücadelenin ilerletilebileceğini gösterdiler.

ODTÜ'de, saldırılara karşı demokratik mücadeleye karşı ayrılıkçı görüşlere de değinmek gerek. Saldırıların en yoğun olduğu günlerde, Sovyetler Birliği "sosyal emperyalist mi, yoksa revizyonist mi" tartışmasını yapanlar; birbirlerine karşı aldıkları düşmanca tavırlardan kurtulup faşist saldırılara karşı ne yapılabileceği konusuna eğilmediler. Buna karşın saldırıları, tertipleri bozmak için öğrenciler arasında birlik ve dayanışmayı yaratmanın sorumluluğunu duyan, tedbirli ve kararlı olmanın gerekliliğini vurgulayan görüşler vardı. Saldırılara karşı otobüslerin bir tek duraktan kaldırılması ve tek servis yapılması önerisi getirildi. Böylece, saldırılara karşı on–yirmi kişi ile değil, öğrencilerin en geniş birliği ile karşı koymak ve durakları gerçekten korumak olanağı doğacaktı. Okulda "sosyal–emperyalist" görüşü etrafında "birlik"ler oluşturmakla uğraşanların bu öneri üzerinde düşündüklerini, en azından alternatif öneriler getirmeye çalıştıklarını söylemek mümkün değil.

ODTÜ öğrencileri, son olaylarda üniversite yönetiminin anti demokratik baskılarını, "devrimcilik" iddiasındaki bazı görüşlerin pratikteki çıkmazlarını daha yakından izleme olanağını elde ettiler.

Bundan sonra, ODTÜ'lü öğrencilerin saldırıları, tertipleri kararlı ve uyanık bir şekilde göğüsleyebilmesi için birlik ve dayanışmayı yaratma yolunda çalışmak gerekiyor.

İŞÇİ SINIFINDAN KOVULANLAR GENÇLİĞE DE SIĞINAMAZLAR

Geçtiğimiz günlerde Maden–iş 6.Bölge Temsilciliği seçimlerinde çıkan olaylar özellikle öğrenci gençlik açısından düşündürücü. Öğrenci gençlik açısından diyoruz; çünkü bu olayları çıkaranların gerçek niteliği işçi sınıfı ve tüm emekçiler tarafından iyi biliniyor. İşçi sınıfı hareketi içinde yaşamak olanağı olmayan bu görüşlerin, öğrenci gençlik hareketi içinde kendilerini "sosyalizmin gerçek temsilcileri" olarak ilan ettikleri ve işçi sınıfı mücadelesini kendilerinin yürüttüğünü "iddia" ettikleri de hepimizce biliniyor. Gençlik, en ileri sloganlar, en çok "devrimci" görünen teoriler (ki bunlar arasında "Sosyal–emperyalizm" en itibar göreni...) ile ortaya çıkan bu görüşlerin altında yatan sosyalizm düşmanlığını her zaman somut olaylarda görmek olanağına sahip değil.

İstanbul'da Maden–iş in 6.Bölge Temsilciliği seçimlerinde çıkan olaylar söylediklerimizin somut bir göstergesi niteliğinde. Temsilcilik seçimleri öncesinde, çoğunluğuöğrencilerden oluşan bir grup bildiri dağıtmaya geliyor. "Sosyalizmin gerçek temsilcileri(!) " bildirilerini almak istemeyen işçilere saldırarak, onları yaralıyorlar. Bu arada işçiler yardıma gelen diğer işçi arkadaşlarıyla beraber saldırganlara gereken cevabı verip, onları kovalıyorlar. Sosyalizme olan inançlarını, bu yoldaki kararlılıklarını bu 6.Bölge temsilcisini seçerken bir kez daha vurguluyorlar.

Sosyalizm maskesi altında işçilere saldırılması olayın bir yanı. Olayın diğer yanı da, işledikleri cinayetleri "Moskova–Pekin" çatışmasının bir ürünü olarak kamu oyuna yansıtmaya çalışan, bu iğrenç saldırıların yarattığı tepkilerin hedefini böylece şaşırtmaya uğraşan faşist güçlere malzeme hazırlamış olması. Şu noktayı yeniden söylemekte yarar var: Bu grupçukların, temsil ettikleri akımların sosyalizmle "devrimci" sloganları dışında uzaktan yakından bir ilişkileri yok.

Olay, gençlik içinde kendilerini sorumsuzca "gerçek devrimciler" olarak ilan edenlerin, "sosyal-emperyalizm" vs.gibi görüşler etrafında "birlikler"ler oluşturmaya çabalayanların maskelerini indiren, onların gerçekte burjuvazinin saflarında yer aldıklarını gösteren bir belge niteliğinde.

Sermaye iktidarlarının uzun vadeli amacı, ilerici gençlik hareketinin işçi sınıfı hareketiyle organik bağlar kurmasını, onunla uyumlu biçimde gelişmesini engellemek. Faşist saldırıların, "sindirme" amacının yanısıra bir de "tecrit" amacı taşıdığından kuşku yok. İşçi sınıfına düşman "devrimci"lerin gençlik içine sokulmasının da bundan başka bir amacı yok.

ÜNİVERSİTELERİN KAPATILMASI ÇÖZÜM DEĞİLDİR !

Üniversitelerde eğitimin sürdürülemez hale getirilmesi sonucunda birçok üniversite yönetimi okulları uzunca süreler için kapatma kararı aldılar. Hacettepe İstanbul ve İstanbul Teknik Üniversitelerinden sonra diğer üniversitelerin de bu eğilime uymaları bekleniyor. Bu eğilimin yaygınlaşmasıyla yüksek öğrenim kurumlarında eğitim fiilen durdurulmuş olacak.

Üniversitelerde eğitim neden sürdürülemez hale gelmiştir? Çünkü, üniversitelerin dışında beslenen ve öğrencilikle değil ancak çetecilikle ilgisi olan bir takım komando "milis"leri düzenli ve planlı olarak üniversitelere savaş kanunlarını hakim kılmaya çalışmaktadırlar.

Daha da önemlisi, bu "milis"ler iktidar partileri tarafından yalnız himaye görmemekte, belirli bir plan doğrultusunda destek görmektedirler. Üniversitedeki olayların önlenememesinin, can güvenliğinin sağlanamamasının temel nedeni budur. Bu durumda üniversiteler kapatılarak olayların bundan sonra sürmesi nasıl önlenebilecektir?

Üniversitelerin kapatılmasıyla, olaylar, sadece öğrenciler üniversitede bulunmadığı için önlenmiş gibi görünecektir. Ne var ki okullar yeniden açıldığı zaman aynı oyunun yeniden sahnelenmemesi ancak üniversitelerin bu milislerden temizlenmesi, onların destekçisi mihrakların elinden bu oyunu sahneleme olanağının alınmasıyla mümkündür.

Üstelik bugün üniversitelerde öğretim, yalnızca kanlı saldırılar sonucunda durdurulmuş halde değildir. Komandoların işgali altındaki birçok okulda "dışardan gelen bir grubun" saldırısı olmamakta, ama öğrenim de hiçbir biçimde sürmemektedir. Amaç öğrenimin sürebilir hale getirilmesiyse, neden bu işgale son verilmemektedir?

Üniversitelerin kapatılması bu durumda, ancak, faşizan tırmanma taktiklerinin bir süre için ve belli okullarda ertelenmesiyle sınırlı kalacaktır. Ancak planlarını geliştiren faşist güçler eylemlerini yaygınlaştırdıkça giderek okulların kapatılması bir kural haline gelebilecektir. Bu ise sadece faşizmi tırmandıran güçlere cesaret verecektir. Ayrıca, iktidarı anti–demokratik tutumunu bırakmaya zorlamadan bunu bir tedbir olarak görmek, giderek, iktidarın eline üniversiteleri denetlemek için yeni bir araç verecektir. Tek çözüm, bir yandan üniversiteler bu güçlerden temelli temizlenirken, diğer yandan da tüm demokratik güçlerin demokrasinin temelini hedef alan oyunun sahnelenmesine engel olmalarıdır.

Demokrasi Mücadelesi ve Ortaöğretim Gençliği

Mehmet Günsür

İlerici gençlik hareketi, gençliği, öğrenci gençlik, özel olarak da üniversiteli gençlikle sınırlı görme yan[illegible]dan bu gün büyük ölçüde kurtulmuş durumda.

Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde, yüksek öğrenim gençliğinin örgütlü ve kitlesel bir biçimde yer alması için kuramsal ve pratik çalışmaların doğru bir çizgide geliştirilmesinin acil görev olduğu şu günlerde, yüksek öğrenim gençliğinin kaynağını oluşturan ortaöğretim gençliğine, onun sorunlarına, hareketlerine ve örgütlenmesine de yabancı ve uzak kalınamaz, kalınmamalıdır.

Günümüzde toplumda sınıf kutuplaşması ve demokrasi—anti demokrasi mücadelesi öylesine keskinleşmiştir ki, ortaöğretim gençliği de bunun dışında kalmıyor, kalamaz. Darüşşafaka olayları, Malatya olayları, öğretmen liselerindeki çeşitli olaylar ve sayamadığımız daha bir çok olay, orta öğretim kurumlarındaki hareketliliğin göstergeleridir.

Bu yazının amacı, orta öğrenim gençliğinin Türkiye'deki nicel varlığını, okul türlerine göre dağılımını ortaya koymak, orta öğrenim eğitim programının ve disiplin yönetmeliğinin gerici ve anti—demokratik özünü göstermek, orta öğrenim gençliğinin özel yapısını sergilemeye çalışmaktır.

TÜRKİYE'DE ORTAÖĞRETİM GENÇLİĞİNİN NİCEL VARLIĞI

"Orta öğretim (Birinci devre)

Birinci devre orta öğretim, ilkokula dayalı 12—14 yaş gurubunu kapsayan ve öğrencileri üst dereceli, genel, mesleki ve teknik okullara hazırlayan ve bazı konularda meslek eğitimi veren kademedir. Öğretmen okullarının birinci devreleri ile öğrencileri doğrudan doğruya mesleğe hazırlayan okullar dışında bu kademe genel ortaokullar niteliğindedir.

a)Ortaokul(genel): Ortaokul ders programları öğrencilerin devam edecekleri üst okulu ve edinecekleri mesleği seçmelerinde yararlı olacak gözlem ve deneme metodlarına dayanır yönde geliştirilecektir. Bu amaçla gezici laboratuvarlar kullanılacaktır. İş ve beden eğitimi dersleri bu eğitimden yukarıda açıklanan anlayış içinde yararlanılacak nitelikte kılınacaktır.

b)Ortaokul seviyeli meslek okulu : Bu okullar, ebe yetiştiren köy ebe okulları, ilköğretmen okullarının ilk devresini, teknik tarım ve bahçıvanlık okullarını, İmam—Hatip Okullarının ilk devrelerini ve sınırlı kapasiteli diğer meslek okullarını kapsamaktadır.

Ortaöğretim (ikinci devre)

a)Liseler : Liseler üniversite ve yüksek okullara öğrenci hazırlayan öğretim kademesidir.

b)Lise seviyeli meslek okulu : İlköğretmen okulları temel eğitim veren, köyde yetişkinlerin eğitimini yürüten ve köy okulunu yaygın eğitim ve kültür merkezi olarak yöneten elemanları yetiştiren okullardır.

Yüksek öğrenime de temel teşkil edecek olan bu okulların müfredat programları eğitim sistemi bütünlüğü içinde dikkate alınacaktır.

c)Lise seviyeli teknik okullar : Lise seviyeli teknik okullar bugün çeşitli konularda sanaatkâr yetiştiren okullardır. Bu okulların 1968—1972 döneminde nitelikleri yükseltilecektir." (Aktaran : Harun Karadeniz, Eğitim Üretim İçindir. Gözlem yayınları 1975, S.69—70).

Türkiye'de ortaöğretim gençliği 1 516 880 kişilik bir kitle oluşturur : (Rakamlar DİE'nin Milli Eğitim İstatistikleri, Öğretim Yılı Başı 1972—74 adlı yayınından alınmıştır) Bu öğrenci kitlesinin 927 062 kişilik bölümü özel ve resmi ortaokullarda (bunlar arasında 1 378 öğrenci doğu illerinde yoğunlaşmış olan ve sayısı 39'u bulan Yatılı Bölge Ortaokullarında'dır); 304 370'i özel ve resmi liselerde; 285 447'si de orta dereceli meslek okullarında okumaktadır. Türkiye'de Ortaokul, Lise ve Orta öğretim dezeyindeki meslek okullarının toplam sayısı 1997'dir.

Özel liselerde okuyan öğrenci sayısı 18 642'dir, bunların 14 228'i özel Türk liselerinde, geri kalanları da özel yabancı liselerdedir. Bu özel liseler başlıca beş büyük ilde toplanmıştır.

Lise düzeyindeki meslek okullarının sayısı ve öğrencilerin bu okullara dağılımı tabloda.

YENİ ORTAÖĞRETİM DİSİPLİN YÖNETMELİĞİ

12 Kasım 1975 günlü Resmi Gazete'de yer alan "Ortaokullar ve Ortaöğretim Kurumları Disiplin Yönetmeliği" burjuvazinin orta öğretim gören "Türk öğrencisi" hakkında pek parlak niyetler beslemediğinin başlıca göstergesi.

Yönetmelik, "Türk öğrencisinin bilmek zorunda olduğu" şeyler ve "bu yolda hareket etmesi" gereken "ahlâk" kurallarıyla başlıyor. Sayıları 11'i bulan bu kurallar, Türk öğrencisi"nin "varlığını milleti için yararlı şekilde" kullanması için neler yapması gerektiğini özetliyor. Bu kuralların birincisi, "doğru sözlü olmak, yalandan nefret etmek", ikincisi ve en önemlilerinden biri de "Türk devletinin kanunlarına severek itaat etmek" "Türk toplumunun ahlâk kurallarına ve okulun düzenine içten gelerek uymak". Severek ve içten gelerek kelimeleri, itaat etmek ve uymak fiillerinin nasıl yerine getirileceklerini kurala bağlıyor. Bunun aksi yasak... Kanunlara uyma zorunluluğu hukuk devletinin doğal bir yönü. "Kanunlara severek itaat etmek" ise "Türk öğrencisi"ni diğer Türk vatandaşlarından ayıran özellik.

Türk öğrencisi ayrıca "iyi işler başarmak için çok çalışmaya ve zamana muhtaç". Bu yüzden "okul dışındaki boş zamanını aile ocağında, spor alanlarında, kırda, bahçede veya güzel piyes ve film seyrederek, güzel sanatlar alanlarındaki faaliyetlere katılarak değerlendirir." Güzel olmasına güzel sözler, ama bu olanaklar nerede? Ayrıca burjuvazi güzel piyes derken güzel sanatkar derken, yasaklayıp durduğu eserleri mi kastediyor, başka şeyleri mi?

Yönetmeliğin en önemli bölümü "DİSİPLİN OLAYLARI VE DİSİPLİN SUÇLARI" kısmı. Bu bölümün hakim özelliği kanunlara göre hiç bir şekilde suç sayılmayacak şeyleri öğrencilere karşı birer tehdit ve baskı aracı haline getirmeyi ve suç olup olmadıkları bağımsız mahkemelerce tesbit edilmesi gereken davranışları öğretmenlerden oluşan disiplin kurullarının insafına bırakması. Yönetmeliğin polisiye niteliği burada düğümleniyor.

Bir örnek alalım : "Derslerine çalışmamak ve tembellikte ısrar etmek" yönetmeliğe göre bir disiplin suçu. Oysa "tembellik" olsa olsa sınıf geçip geçmemeyi belirler. Ayrıca bir "suç" teşkil etmesi biz "şarkılılara" has birşey olsa gerek...

Disiplin suçlarının sıralanması ard arda devam ediyor. Yönetmelik, "öğrencilerin elinde bulunmaması gereken kitapların okula getirilmesi"ni, "görgü kurallarına uymama"yı, "sigara içme"yi, "yalan söyleme"yi, "küfür etme"yi yasak ilan edip, gelip en son maddelere dayanıyor. Bunlar yeni. Güncel olayların dürtüsüyle hazırlandıkları çok açık.

Sırasıyla nakledelim :

"....

u)Okula yaralayıcı aletler ve patlayıcı maddeler getirmek

ü)Boykot veya işgal gibi davranışlarda bulunmak, bildiri dağıtmak, döviz asmak, arkadaşlarını toplu olarak öğretmenlere veya yöneticilere karşı eyleme geçirmek ve benzeri okul düzenini bozacak herhangi bir harekete katılmak, böyle bir hareketi tertip veya teşvik etmek.

v)Milli Birlik ve bütünlüğümüzü zedeleyici veya bozucu davranışlarda bulunmak, parti propagandası niteliğini taşıyan hareketler yapmak.

y)Devlet büyüklerine veya Devletin güvenlik kuvvetlerine karşı saygısız davranışlarda bulunmak."

Kimin okula yaralayıcı aletler getirdiği ve kimlere karşı kullandığı biliniyor. Ancak yukarıdaki maddeler yine aynı kişilere karşı kullanılmak üzere biçimlenmiş. Örnekler ortada.

"TOPLUM VİCDANI"

Yönetmeliğin altıncı maddesi en ilginç olanı. İş kanunun ünlü 17. maddesinin kulakları çınlasın... Yasak olan davranışlar "yalan söylemek"ten "sigara içme"ye, "boykot" yapmaktan "Devle-

OKULLAR	*OKUL SAYISI*	*ÖĞRENCİ SAYISI*
Yedi Sınıflı İlköğretmen Okulları	28	27 198
Dört Sınıflı İlköğretmen Okulları	61	16 040
İmam Hatip Okulları (lise kısmı)	71	23 960
Kız Enstitüleri	162	19 307
Yapı Sanat Enstitüleri	9	4 064
Motor Sanat Enstitüleri	5	2 375
Kimya Sanat Enstitüleri	1	443
Ağaç ve Metal İşleri Sanat Enstitüleri	1	282
Matbaa Sanat Enstitüleri	1	164
Tekstil Sanat Enstitüleri	1	444
Gemi Yapı Sanat Enstitüleri	1	216
Balıkçılık ve Su Ürünleri Meslek Lisesi	1	78
Teknisyen Okulları	34	4 358
Ticaret Meslek Liseleri	104	51 261
Sekreterlik Okulları	6	732
Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri	2	190
Kız Sanat Öğretmen Okulları	1	162
Erkek Sanat Öğretmen Okulu	1	42
Maliye Meslek Lisesi	1	209
Tarım Meslek Liseleri	37	2 966
Konservatuarlar	3	1 207
Polis Koleji	1	254
Tapu Kadastro Meslek Lisesi	1	309

tin güvenlik kuvvetlerine karşı saygısız davranışlarda bulunma"ya kadar sıralanmış ama yetmemiş. Belki unutulmuş olan ya da bugün olmayıp da ilerde ortaya çıkabilecek olan suçlar vardır... Bu gereklilik bu kez de "ünlü" altıncı maddeyi doğurmuş :

"Bu yönetmelikte yazılı olmayan veya yazılanlardan hiç birine uydurulamayan fakat toplum vicdanını inciten (altını ben çizdim—M.G) hareket ve davranışlar da disiplin konusu olup, kovuşturmayı gerektirir."

Bu maddelerin ve tüm yönetmeliğin anlamı açık. Hedef alınanlar ilerici öğrenciler. Amaç, ileri fikirleri daha doğarken polisiye tedbirlerle kovuşturmak, ezmek, baskı altında tutmak.

Amaç, kişiliksiz, düşünmeyen, yalnızca kendisine resmi ağızlarca sunulan uydurmaları papağan gibi ezberleyen vatan millet propagandasıyla, düzen disiplin korkusuyla beyni yıkanmış, faşistleştirilmiş gençler yetiştirmek.

Düşünülen şu: "Mademki üniversite öğrencisini bir kez kaybettik, bari şu genç kafaları daha ortaokulda, lisede esir alalım."

Ortaöğretim gençliğini, üzerinde kolayca baskı kurulabilen bir topluluk olarak görmek istiyor burjuvazi. Fransa'da liselerden felsefe derslerinin kaldırılmasını, askerliğin üniversiteden sonra değil, liseden sonra yapılmasını kanunlaştırmaya çalışan burjuvazi, Türkiye'de de liselilerin ellerini kollarını bağlamak için bu yönetmeliği çıkarttı.

ORTAÖĞRETİM'DE DERS PROGRAMLARI

Türkiye'de ortaöğretimin ne için yapıldığı pek belli değildir. Altı yıl süren ortaöğretim, özellikle klasik öğretim sonundaöğrenciler ne öğrenirler? Haydi diyelim ki meslek liselerinde okuyanlar kalifiye işçi olurlar ve kolejleri bitirenler de az çok bir yabancı dil öğrenirler. Ya bunun dışındakiler?

DPT tarafından yayınlanan ikinci beş yıllık (1968—1972) kalkınma planında "Eğitim Politikasının Ana Hatları' bölümü şöyle diyor :

"Eğitim, geniş anlamda kişilerin fikir, karakter, beden ve ruh güçlerinin geliştirilmesidir. Böylece kişiler muhakeme ile karşılarına çıkan meseleleri anlamak, çözmek ve sağlam kararlar vermek gücünü kazanmaktadırlar. Fikir gücünün geliştirilmesi için gereken eğitim dersler ve benzeri faaliyetler yoluyla sağlanmaktadır. Bu eğitimin kişilere sadece bilgi aktarmakla değil, yeni bilgilerin dikkat, muhakeme, kıyaslama, soyutlama gibi kabiliyetlerini geliştirerek verilmesi zorunludur.

Eğitimin, öğrenenlerin gelecek hayatlarıyla ilgili olması, karşılaşacakları problemleri çözücü bilgi vermesi, faydalı ve ilgi çekici olması, kişilerin kendilerini yetiştirmelerine yardım etmesi, kendi hayatını kazanma gücünügeliştirmesi, kalıcı bir eğitim olması, kişilerin bağımsız düşünce kabiliyetini geliştirmesi, not almayı değil, öğrenmeyi çekici kılması, hafızaya dayalı olmayan bir eğitim olması, öğrenme alışkanlığını kazandırması, öğrenilen çeşitli bilgiler arasındaki ilişkileri ortaya çıkartıcı olması, kişilerin kendine güvenmesini öğretmesi, bağımsız araştırmaları teşvik etmesi sağlanacaktır. Eğitimin kültür değerlerinin korunarak verilmesi, öğretmen—öğrenci temaslarının ders saati dışındaki ilişkilerle artırılması, öğrenciye verilen sorumluluğun arttırılması esas olacaktır."

İdeal ölçüler içinde ele alınan bu önerilerin ne kadar havada kaldıklarını, günümüz koşullarında uygulanmalarının ne denli imkânsız olduğunu anlamak için eğitim uzmanı olmaya gerek yok, yalnızca "Planlama" kavramını az çok tanımak yeterli. Planı hazırlayan kapitalist bir ülkenin planlama örgütü olunca bu plan kâğıt üzerinde kalmaya mahkum. Uygulamada demokratikleşme, çağdaş bilim ve eğitime gerçekten yönelme söz konusu olmadan en iyi uzmanların çalışmaları bile ancak güzel hayaller olarak kalıyor.

TOPLUMSAL BİLİMLERDE DURUM

Yazımızın bu bölümünde müfredat programını özellikle sosyal bilimler düzeyinde ele alıp inceleyeceğiz. Amacımız bu programın DPT'nin planıyla çeliştiğini ispatlamakla sınırlı değil. Amaç, bu programda hakim olan bilim dışı, skolastik yönü vurgulamak ve bunun bilinçli bir tercih sonucu olduğunu göstermek. Karşılaştırmalarımızda sık sık Fransa'yı örnek olarak alacağız. Yanlış anlaşılmasın, burada amaç tabii ki Fransız eğitim sisteminin ve programlarının ideal olduğunu kanıtlamak değil. Amaç, Türkiye'deki eğitimin var olan ekonomik ve toplumsal sistemin bile gerisinde oluşunu, onun isteklerine bile cevap veremeyecek durumda oluşunu göstermektir. Bu Türkiye için genel bir olgu, Türkiye'deki demokrasinin yapısından bağımsız değil. Her alanda olduğu gibi eğitim alanındaki çarpıklık da, dışa bağımlı geri kapitalizmin ve bunun üst yapı kurumlarının bir parçası.

Ortaöğretim eğitim programında Tarih, Felsefe, Edebiyat, Sosyoloji derslerinde okutulan kitapların ortak özellikleri gerici, bilim dışı oluşları ve başlıca amaçlarının "Türk Milliyetçiliği" fikrini öğrencilerin kafasına kazımak olduğu açık. Sosyal bilimler düzeyindeki bu orta çağ kafası, Türkiye'nin kapitalist gelişimine bile ters düşüyor. Bu gün ileri kapitalist ülkelerdeki lise ders kitaplarında Tarih ve Felsefe konusunda zorlama da olsa belirli bir "objektif" olma kuşkusu hakim. Oysa bizde bu kadarı bile yok.

Buna şöyle bir örnek verelim, Fransa'da, Lise tarih kitaplarında Ekim 1917 Devrim'i oldukça önemli bir bölüm meydana getiriyor. Resimler, uzun açıklamalar ve "yorum"lar yayınlanıyor. Bu "yorum"ların nitelikleri malum. Ama en azından böyle önemli bir olayın tarihte var olduğu ilgi çekici bir biçimde duyuruluyor. Bizim tarih kitaplarımızda ise Ekim Devrimi olay olarak sansürlenmiş. "Düşman" bir ülkedeki bir çarın "devrilip" yerine "bolşevikler" denilen umacıların geçtiği bir saray darbesi şeklinde konmuş.

Liselerde okutulan tarih kitapları yalnızca tarihi sansürlemekle kalmıyor, onu masallaştırıyorlar da. Bizim tarih kitaplarımızdaki yorumlar, yanında monistik tarih görüşü bile bir umman kadar derin... Tarih kitaplarımızda, Katerina'nın Baltacı'yı kandırması, Türkiye'nin bu günkü durumunu belirleyen bir olay olarak vurgulanırken, pehlivan tefrikalarına taş çıkartan yiğitlik ve savaş öyküleri baş köşeleri tutuyor.

19.yüzyıl Avrupa tarihini anlatan tarih kitaplarımız, "İşçileri kışkırtan Marx adlı bir yahudi"den söz ederken, orta asyadan nasıl gelip buralara yerleştiğimizi de temcit plavı gibi ısıtıp ısıtıp sunmayı hiç ihmal etmiyorlar. Bizde tarih, "Altaylar'dan Tuna'ya" bir uzun yolculuk adeta...

Felsefeye gelince : Liselerde ders olarak okutulanla "felsefe" arasında bir ilgi kurmakoldukça güç. Bizde okutulana olsa olsa felsefe tarihi denebilir. Ama bunda da hakim olan yine bilim—dışı'lık. Fransız liselerinde okutulan felsefe kitaplarında Kapital'den uzun alıntılar yapılıyor, diğer düşünürlerin yanı sıra Marx'ın çeşitli konulardaki görüşleri de öğrencilere tartışma, ödev araştırma, vs. için öneriliyor.

Bizde, tarihteki sansür felsefe için de geçerli. Bilinmesi zararlı görülen şeylerden ya hiç sözedilmiyor, ya da bunlar ilkel yöntemlerle karalanmaya, "çürütülme"ye çalışılıyor.

Liselerdeki edebiyat dersleri ise, politik bilince sahip olmayan öğrenciler tarafından bile tepkiyle karşılanıyor. Çünkü edebiyat programlarında "milli kültürümüz"e büyük ağırlık verilmiş. İşlenen parçalar içinde en geniş yeri, Ergenekon ve Kurt masalları, divan şiirleri işgal ediyor. Edebiyat dersleri islamcılık ve milliyetçilik propagandası için son derece geniş olanaklar sunuyor. Buna bir de ünlü faşistlerin hazırladıkları birer manifest niteliğindeki "yardımcı edebiyat kitapları" da "yardım" ediyorlar. Bunlardan birinin yazarı, şimdi ortaöğretim genel müdürü olan, Ülkü—Bir'in mümtaz kişiliklerinden, namı diğer "Komando Ayvaz" Ayvaz Gökdemir'in kitabı.

Kısaca söylemek gerekirse, tüm geri yapısının yanısıra orta öğrenimin en zararlı yönlerinden biri de—ki bu doğrudan politik bir yöndür—genç beyinleri hurafeler ve masallarla yıkayan, faşizm ve milliyetçilik ideolojilerinden kolayca etkilenebilmeleri için zemin hazırlayan eğitim(!) programları ve ders kitaplarıdır.

ORTAÖĞRETİM GENÇLİĞİNİN BAZI ÖZELLİKLERİ VE İLERİCİLERİN HEDEFLERİ

Ortaöğretim gençliğinin durumu ve sorunları üniversite gençliğinden farklı. Bu yüzden mücadelesinin somut hedefleri de, örgütlenmesi de farklı olacak. En başta eğitimin halkın çıkarları doğrultusunda ve bir bütün olarak ele alınması gerekiyor. Kim ne için ve nasıl yetiştiriliyor, gibi sorunların cevaplarını vermek, çözümler getirmek artık gecikmemeli. Ayrıca, ülkenin demokratikleştirilmesi sürecine omuz verecek ve temsil ettiği kitlenin somut akademik ve demokratik istemlerinin üzerine gidecek demokratik bir kitle örgütü oluşturmak yolunda atılacak adımlarda orta öğrenim gençliğinin önemli bir rolü var.

Konumuz bakımından daha yakından üzerine eğilmek istediğimiz liseli gençlik çoğunlukla 15—18 yaşlarındaki öğrencilerden oluşur. Bu gençlerin sınıfsal yapılarından kaynaklanan özelliklerinin yanı sıra sosyolojik bir kategori olarak gösterdikleri ortak bazı özellikler de vardır. Ekonomik bakımdan ailelerine bağımlıdırlar, çoğunlukla aileleriyle beraber otururlar, bu yüzden davranışları politik bilinçlenmeleri—en azından lise sıralarında—ailelerinin yapısına büyük ölçüde bağlıdır.

Okulun ve derslerin baskısı altındadırlar. Okula devam etmek, sık sık ders çalışmak ve sınavlara hazırlanmak zorundadırlar. Hareketleri disiplin yönetmeliğiyle kovuşturulmak tehlikesiyle karşı karşıyadır. Kapalı ve küçük bir çevreleri vardır. Yaşları 18'den küçükse derneklere, ve siyasi partiler kanununa göre de bir siyasi partiye üye olamazlar. Bu özellikler, liseli gençlerin siyasi nitelikteki hareketlere özgürce ve rahat atılmalarını engeller.

Liseli gençlerin yaşlarının getirdiği çeşitli psikolojik sorunları vardır. Aynı zamanda da, heyecanlı, atılgan ve yenilik peşindedirler. Çoğunlukla neye, kime karşı olduğunu pek tanımlayamadıkları—burada sözkonusu olanlar 'ilgisizler'—bir tepki havası içindedirler.Ama ülkedeki hızlı toplumsal bilinçlenmeye paralel olarak çoğu siyasete şu ya da bu biçimde ilgi duyar.

POLİTİK SAFLAŞMAYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

"İlgisizler" ve "okulcular" dışındaki gençlerin politik saflaşmaları çoğu kez okulun, ailenin ve öğretmenlerin etkisi sonucu oluşur. Ama daha yaşlılarda görüldüğü kadar katı ve durağan olmaz. Bir saftan diğerine geçiş genel politik ortama ve çeşitli sübjektif nedenlere bağlı olarak sık görülen bir olaydır.

Gerek iktidarın sınıfsal niteliği ve gerekse de bunun bir sonucu olan eğitim sisteminin çarpıklığı gericilerin ve faşistlerin liselerde elverişli çalışma koşulları bulmalarını sağlar. Eğitimin niteliği, işlenen konuların öğrencide yarattığı şartlanma, faşistlerin örgütlenmeleri için gerekli ideolojik temelleri oluşturur. İdarecilerin ve gerici öğretmenlerin yardımıyla, folklor, karate kursları, üniversiteye hazırlık kursları, resmi destek gören bilgi, kompozisyon ve şiir yarışmaları yollarıyla okullara sızarlar. Bu alanda özellikle MTTB'nin birçok faaliyeti vardır. Gerici bir gazeteyle ortak düzenlediği bilgi yarışmaları üniversite kursları ve deneme sınavları, çeşitli eğlence geceleri sistemli bir çalışmanın göstergeleridir. Ama bütün bunlara rağmen liseli gençlik kitlesini gericiler kontrolları altına alamamışlardır.

Bunun başlıca nedenlerinden biri de, öğrencileri doğrudan etkileyen en önemli gücün, yani öğretmenlerin geniş kitlesinin ilerici—demokrat çizgide oluşudur. Örgütlüdür, Türkiye çapında eylem koyabilecek güce sahiptir. Geniş öğretmen kitlesi içinde bilimsel sosyalizm de giderek yayılmakta, benimsenmektedir.

Ama, ilerici öğretmenlerin ağır baskı ve tepkilerle karşılaşan iyi niyetli ve bireysel çabaları ve bazı yerel demokratik derneklerin liseli gençler üzerindeki olumlu etkileri dışında, bu gün sosyalistlerin liselerde sistemli ve etkin bir çalışmaları yoktur. Bu eksiklği kabullenmeli ve gidermeye çalışmalıyız. Sınıf düşmanımız bu konuda ne yapıyor, nasıl davranıyor? Bunu yakından izlemeli, onun karşısına kendi kullandığı silahları etkisiz kılacak silahlarla çıkmalıyız.

Ortaöğretim gençliği içindeki tüm ilerici ve demokrat unsurların en genel ortak hedeflerini şöyle özetleyebiliriz :

- Ortaöğretim gençliği içinde faşistleri ve gericileri tecrit etmek. Örgütlenmelerini önlemek. Etkilerini kırmak.
- Ülkemizin demokratikleştirilmesi kavgasına örgütlü ve kitlesel bir biçimde katılmak. Gerici ve anti—demokratik eğitim programı ve yönetmelikleri ileri bir yapıya kavuşturmak, ortaöğretimi demokratikleştirmek.
- Ortaöğretim gençliğinin geniş kitlesini anti—faşist, anti—emperyalist yönde siyasal bilince kavuşturmak.

"EĞİTİMDE FIRSAT EŞİTLİĞİ„Nİ

MTTB SAVUNAMAZ !

. . . DİĞER TARAFTAN, KENDİ YAŞAMA KOŞULLARINDAKİ VE DÜZENDEKİ BOZUKLUKLARA KARŞI GENÇLİKTE KENDİLİĞİNDEN DOĞAN TEPKİNİN "BAŞIBOŞ" KALMAMASI VE GİDEREK İKTİDARIN ÇIKARLARINA DOKUNACAK DÜZEYE ÇIKMAMASI İÇİN, SURET-İ HAKTAN GÖZÜKEREK DÜZENİN AKSAKLIKLARI VURGULANMAKTADIR. BURS, YURT, OKUL MASRAFLARI, KÜLTÜR VE EĞLENCE SORUNLARI; DİPLOMALI İŞSİZLİK, SINIF GEÇME V.B. GİBİ GENÇLİĞİN SOMUT SORUNLARINDAN YARARLANILARAK ONUNLA BİR BAĞ KURULMASINA ÇALIŞILIYOR.

Gençlik kesiminde bugün iki yönlü bir mücadele sürüyor. Mücadelenin bir yönü, ilerici gençlik kitlesinin, demokratik hak ve özgürlüklerini korumak ve geliştirmek için iktidarın anti—demokratik politikasına ve faşistlerin sindirme hareketine karşı verdiği mücadeledir. Mücadelenin diğer yönü ise, gençlik kitlesini kazanmak için sermayenin ideolojik kılıflara bürünmüş uzantılarıyla ilerici, demokrat, sosyalist güçler arasında verilmektedir. Mücadelenin bu iki yönü birbirini tamamlayıcı niteliktedir.

Sermayenin gençlik içinde taraftar kazanmak için kullandığı araçlardan bir kısmı doğrudan doğruya politik. Milliyetçilik, ırkçılık, anti—sosyalizm gibi bu araçlar gençliği demokratik ve ilerici siyasal hareketlere karşı şartlandırmayı ve onlara karşı kullanmayı amaçlamaktadır. Bu araçlarla, gençliğin dünya görüşü bugünkü sömürü düzeninin sürmesi yönünde oluşturulmak istenmektedir. Diğer taraftan, kendi yaşama koşullarındaki ve düzendeki bozukluklara karşı gençlikte kendiliğinden doğan tepkinin "başıboş" kalmaması ve giderek iktidarın çıkarlarına dokunacak düzeye çıkmaması için, suret—i haktan gözükerek düzenin aksaklıkları vurgulanmaktadır. Burs, yurt, okul masrafları, kültür ve eğlence sorunları; diplomalı işsizlik, sınıf geçme vb.gibi gençliğin somut sorunlarından yararlanılarak onunla bir bağ kurulmasına çalışılıyor.

MTTB'NİN FIRSAT EŞİTLİĞİ KAMPANYASI

Türkiye'de özellikle ikinci tür çalışmalarıyla gençliği gerici burjuva ideolojilerine şartlandırmaya çalışan önde gelen örgütlerden biri de MTTB'dir. MTTB'de bugün Milliyetçi Cephe'nin MSP kanadı ağır basıyor. Elbette kapılarını komandolara da ağzına kadar açık tutan bu "mukaddesatçı" örgüt, şimdi de, meslek okullarından mezun öğrencilere üniversiteye girmekte çıkarılan engelleri ortaya çıkararak bir "eğitimde fırsat eşitliği" kampanyası açtı.

MTTB'nin bu kampanyası, İmam-Hatip okulları mezunlarının üniversitelere girebilmelerini öngören bir kararnamenin Cumhurbaşkanı tarafından geri çevrilmesi üzerine başladı. Yalnız MSP ve MTTB değil, sağın diğer unsurları da yayın organlarıyla bu kampanyayı birlikte yürüttüler.Cumhurbaşkanını eleştiri taktiği şimdilik ertelenmiş olacak ki, son günlerde bu yayın organlarında bu konuya daha az raslanır olmuştur. Kampanyanın açılış nedeni ve taktik olarak önemini kaybettiği zaman yavaşlatılmış olması, dar çıkarcı niteliğini ortaya koymaktadır.

GÖREVİMİZ İRTİCA!

Aslında bu niteliği öğrenmek için uzun araştırmalara da gerek yoktur. MSP yayın organı Milli Gazete amaçlarını aşağı yukarı şöyle ortaya koymuştur : "İmam—Hatip mezunlarının üniversiteye girmesi istenmemektedir, çünkü girerlerse yarın devlet kurumlarında gerçek müslümanlar oturacaktır." Bu sözlerin anlamı açıktır : Biz İmam—Hatip mezunlarına üniversite kapıları açılsın istiyoruz, çünkü amacımız buradan haretketle devlet kadrolarını gericilerle, faşistlerle doldurmakta. Demek ki sağ'ın kuzu postuna bürünerek "fırsat eşitliği" nden yana çıkmasının nedeni, halk çocuklarının da yüksek öğrenimde eşit olanaklardan yararlanmalarını istemesi değil, aksine üniversitelerde ve giderek devlet kadrolarında kendi iktidarlarına sadık unsurların hakim hale getirme planıdır.

Bu durum, sermayenin olaylara bakış açısını yansıtmaktadır. Bugün sermayeden burjuva anlamında bile bir "eşitlik" anlayışını beklemek mümkün değildir; Sermaye sınıfı yüksek öğrenim sorununa sadece üniversitelere ve aydın kadrolara gerici bir anlayışın hakim kılınması açısından bakmaktadır.

TEMELDEKİ SINIFSAL EŞİTSİZLİK

Bu yüzden de, ne öğrenim olanaklarındaki eşitsizliğin kaynağına, ne de örneğin meslek okullarında okuyan öğrencilerin sorunlarına yaklaşmaktadır. Oysa Türkiye, sınıfsal eşitsizliğin eğitim düzenine en çıplak biçimde yansıdığı ülkelerden biridir. Bu o dereceye varmıştır ki, kapitalist ekonomi için gerekli olan işgücünün yetiştirilmesi bile sağlanamamaktadır. Bir yandan yurtdışına göç için sayıları milyonları bulan insanımız sıra beklerken, diğer yandan da sanayiciler kalifiye eleman yetersizliğinden yakınmaktadırlar. Sanayiin gelişmesi için yeterli elemanların ve işgücünün bulunamamasının ve bu yüzden ülke ekonomisinin geriliğinin sürmesinin yükünü de yine işçi ve emekçi sınıflar çekmektedir.

Öğrenim olanaklarındaki eşitsizliğin kaynağında, kapitalist toplumun temelindeki sömürü ilişkisi yatar. Kapitalizmin temelinde herkesin aynı olanaklardan daha fazla yararlananlar ülkenin ekonomisin ve devletini idare edecek, daha az yararlandırılanları işe koşarak ülkeyi kalkındıracaklardır! Nasıl işçilerin, emekçilerin keselerinden hergün biraz daha kapitalistlerin kasasına giriyorsa; bilimin ürünlerini de sermaye sınıfı her gün biraz daha çok kendisine mal edecektir, kendi "mülk"ü haline getirecektir.

Ayrıca sermaye sınıfı, işçilerin ve emekçilerin bilimsel bilgilerle tanışmasını, kendi çıkarına olacak ölçüde bile istememektedir. Sermaye sınıfı artık üretici güçleri geliştirmeye değil, işçi ve emekçi sınıfların bilinçlenmesini engellemeye bakmaktadır. Nicelik olarak son derece yetersiz olan eğitim düzeninin, nitelik olarak da o denli geri ve çağ dışı olmasının nedeni budur.

İŞTE RAKAMLAR

Dikkatleri kendi özel çıkarları için meslek okulu mezunlarının üniversiteye girme olanaklarının kısıtlanmasına çeken MTTB ve onun destekçileri, üniversiteye girişteki eşitsizliğin çok daha temelde yattığını neden söylemiyorlar? Devleti tehdit etmekten (!) korktukları için mi? Yoksa gerçek eşitsizliğin kurbanı yoksul halkın hakkını aramaya başlayacağından korktukları için mi?

1974 Üniversite Giriş Sınav sonuçları üzerinden yapılan istatistikler, gizlenmek istenen durumu bütün çıplaklığıyla ortaya koymaktadır. 1974 yılında ÜGS'na katılanların yüzde 56.6'sı Türkiye'nin göreli olarak gelişmiş 31 ilinden sınava girmişlerdir. Bu illerin sınavları kazananlar içindeki oranı ise yüzde 72'dir! Buna karşılık 19 Güneydoğu ve Doğu Anadolu ilinden sınavlara katılanların oranı yüzde 17.1, bu illerden sınavı kazananların toplam kazananlar içindeki oranı ise sadece yüzde 9.5'tur. Yine 1974'de 17 Marmara ve Ege bölgesi ilinden sınava katılanların yüzde 19'u sınavlarda "başarılı" sayılırken, Güneydoğu ve Doğu Anadolu illerinde bu başarı oranı sadece yüzde 7.7'dir.

Bir de sınava katılanların baba mesleğine göre başarı durumlarına bakalım. 1974 yılında sınava katılanların yüzde 35.4'ü işçi ve köylü çocuğudur. Oysa sınavı kazananlar arasında bu kesimin oranı yüzde 23.6'dır. Buna karşılık sınava katılanlar arasında sanayici—tüccar çocuğu olanların oranı yüzde 8.3 iken, sınavı kazananlar arasında bu oran yüzde 10.4'e çıkmaktadır. Sınava katılanların yüzde 25.5'i memur ve serbest meslek sahibi ailelerden gelmekte, oysa bu ailelerden gelenlerin kazananlar içinde oranı yüzde 37.5'ğu bulmaktadır. Sınava girip de kazanma oranı ise şu durumdadır : Sanayici—tüccar çocuklarında %19; Memur—serbest meslek sahibi çocuklarında %20; Esnaf ve zanaatkar çocuklarında %13.5; İşçi ve köylü çocuklarında %9.6.

MESLEK OKULLARI BİR BÜTÜNÜN PARÇASI

Meslek okullarındaki durum ise orta öğretimin genel yapısını yansıtmaktadır. Meslek okulu mezunlarının üniversite girişte karşılaştıkları eşitsizlik, yüksek öğretim kapasitesini geliştiremeyen iktidarların, bu öğrencilere zaten meslek sağlandığı gerekçesiyle, üniversite kapılarındaki yığılmayı azaltma çabasının ürünüdür. Ne var ki asıl sorun, meslek okullarından "kalifiye işçi" olarak çıkan gençlerin geri sanayi yapısında iş bulamamaları, çok düşük ücretlerle çalışmak zorunda kalmaları, aralarında babadan kalma imkanları olanların (atelye tipi) verimsiz sanayi alanına girerek geçim kaynağı aramalarıdır. Meslek okullarından mezun gençler, bugün, bilgilerini daha çok artırmaktan çok, bir diploma elde ederek gelecekteki gelirlerini artırmak amacıyla üniversitelerde bir çıkış yolu aramaktadırlar. Fakat üniversite mezunu teknik elemanların da yeni bir "işsizler ordusu" yarattıkları düşünülürse bunun sadece "biçimsel", "aldatıcı" bir çözüm olduğu ortadadır. Meslek okulu mezunlarına sadece üniversiteye girme olanağının sağlanarak eşitsizliğin ortadan kaldırılacağını ileri sürmek, özünde, bugünkü düzeni olduğu gibi sürdürme arzusunun bir ifadesidir. Bu yolla, meslek okullarında okuyan gençlerin sorunlarının çözümlenmek istendiği izlenimi yaratılarak, bu gençlerin temeldeki aksaklığı görmelerinin önleneceği de hesaplanmaktadır. İşte "mukaddesatçı milliyetçiler"in eğitim sorununa bulduğu çözüm!

çalışan öğrencilerin hakları genişletilmelidir

Mithat Görkem
(Tüm–DER Genel Sekreteri)

Çalışan öğrencinin sorunlarına gerçekçi bir yaklaşım sağlayabilmek için somut verilere dayanmak zorunlu. Çalışan kişilerin sorunları genel olarak ülkenin, özel olarak tüm öğrencilerin sorunlarından soyut değil. Ancak kimi zaman, çalışarak okumanın verdiği ayrı sorunlar var. Bunlar da bütünle bağlı.

Türkiye'de üretimle uzak–yakın ilişkisi olmayan, tümüyle tüketime yönelik bir burjuva eğitimi uygulanmakta. İlkokuldan itibaren bozuk eğitim düzeninin doğal sonucu olarak belirli bir şartlanma ile yetişen gençler, kendini burjuva genel kültürü ile donatılmış bir şekilde üniversitelerin kapısı önünde bulmakta. Bu yüzbinler çoğunlukla geri dönmekte ve okuyamamanın çaresizliği içinde kalmakta. Diğer taraftan Meslek Liselerini bitirenlerin Üniversiteye girmelerinin kısıtlı olması sonucu öğrencilerin Meslek Liselerine yönelmesi de güç olmaktadır. Böylece belirli bir yöneliş olmadığından tüm gençler liselere ve oradan üniversitelere yöneltilmektedirler. Üniversiteye giremeyen yüzbinler ise bir işsizler ordusu oluşturuyorlar. Tüketici niteliklerini koruduklarından üretime hiçbir katkıları olmuyor.

HEDEF TÜM ÇALIŞANLAR

Diğer taraftan tüm gerici iktidarların uyguladıkları ve bugün MC tarafından gittikçe artan bir dozda sahnelenen faşizan uygulamalar güncelliğini koruyor. Yeni bir 12 Mart özlemi ile 12 Mart öncesi yeniden yaşatılmak isteniliyor. Yığınların yükselen demokrasi ve bağımsızlık mücadelesi engellenmek isteniyor. MC iktidarı sözcülüğünü yaptığı sermayenin çıkarlarını koruyabilmek amacı ile faşizan tırmanış içinde son bir ay içinde 6 öğrencinin öldürülmesi ve sayısız gencin yaralanması bunun somut örnekleri. 12 Mart öncesi sahnelenen, ancak başarıya ulaşmayan bir oyun yine sahnede... Burjuvazinin istekleri doğrultusunda bir yandan işçi ücretleri enflasyon yarattığı gerekçesiyle dondurulmak istenirken işçi sınıfı, kendi içinde birbirine düşürülmek isteniyor. Seydişehir olayları, bunun somut görünümü... Memur maaşları, katsayının 9 da bırakılması sonucu dondurulmuş durumda...

Tüm demokratik eylemlerin bastırılması, provoke edilmesi için provakatörler yeniden sahnede... Polisin ilerici gençlere açıkça ateş etmesi, MHP militanlarının polisin koruyuculuğunda ilerici gençlere saldırtılması, katillerin bulunamaması anlamlı. Demokratik hak ve özgürlükler, tümüyle kaldırılmak istenmekte Dernekleryasasında yapılmak istenen değişiklikten amaç, memurun, öğretmenin, teknik elemanın örgütlenmesini engellemek. Son bir kararla işçi–memur ayırımının yeniden sahnelenmesi, 400 bin işçinin memur yapılması amacına yönelik. Böylece işçilerin, sendikal hakları ellerinden alınmak isteniyor. Tüm okulların birbiri ardından kapatılıp sadece komandoların etkin oldukları okulların açık tutulması, aynı amaçla yapılıyor.

EMEĞİYLE YAŞAYANLARA HAK YOK!

Buraya kadar belirttiklerimizle, yazının amacı dışına çıktığı sanılabilir. Ancak, öğrenci–memurların sorunları tüm bunlardan soyut değil. Bu öğrenciler de tüm bu sorunlarla içiçe. Burjuvazi,eğitimi de tekeline almış durumda. Üniversiteyi kazanamayanların büyük bir çoğunluğu dar gelirlilerce oluşturuluyor. Çalışan öğrencilerin çoğunluğu da dar gelirli. Çalışarak yaşamlarını ve tahsillerini sürdürmek zorunda olanlar önlerine çıkartılan bir çok engeli aşmak zorunda.

Yukardaki satırlarda yüzbinlerin üniversite kapılarına yığıldıklarını ve geri döndüklerini belirttik. 1974 yılında A ve B tipi sınavlara girenlerin toplam sayısı 229 907. Liseyi bitirenlerin girdikleri "A" tipi sınavları kazananların sayısı 37271. Bu tip sınavlara girenlerin toplam sayısı ise 195 123. Kazananlardan 23086 kişi D.İ.E.düzenlediği bir ankete katılmış. Anketle ilgili olarak çıkartılan bir yayın da verilen rakamlar ilginç sonuçlara ulaşmamızı sağlıyor.

Bu yayında Türkiye 8 bölgeye ayrılmış. Bölgelerin dağılımı şöyle

I.Bölge : Antalya, Burdur, Isparta
II.Bölge : Bolu, Kastamonu, Zonguldak.
III.Bölge : Adana, Hatay, İçel.
IV.Bölge : Diyarbakır, Mardin, Siirt, Bingöl, Elazığ, Malatya, Muş, Tunceli, Ağrı, Erzincan, Erzurum, Kars, Adıyaman, Gaziantep, Maraş, Urfa, Bitlis, Hakkâri, Van.
V. Bölge : Amasya, Ordu, Sinop, Samsun, Tokat, Artvin, Giresun, Gümüşhane Rize, Trabzon
VI.Bölge : Aydın, Denizli, İzmir, Manisa, Muğla, Uşak.
VII.Bölge : Bilecik, Bursa, İstanbul, Kocaeli, Sakarya, Balıkesir, Çanakkale, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ.
VIII.Bölge : Ankara, Çankırı, Çorum, Kırşehir, Yozgat, Afyon, Eskişehir, Kütahya, Kayseri, Nevşehir, Niğde, Konya, Sivas.

Türkiye'nin en gelişmiş bölgesi VII.Bölge, en az gelişmişi ise IV.Bölge. Bu iki bölge arasında yapılan değerlendirmeler hayli ilginç sonuçlar vermekte.

BÖLGELER	Sınava katılanların toplam katılanlara oranı %	Kazananların toplam kazananlara oranı %
IV.Bölge	15.5	9,3
VII.Bölge	21	29,3

ÇALIŞAN GENÇLERİN DURUMU

Sonuç şunu veriyor. IV.Bölgeden sınava katılanların oranı bir hayli yüksek olduğu halde kazananların oranı katılanların oranından düşük, Türkiye'nin gelişmiş bölgesi olan VII.Bölgede ise görünen katılanların oranının yüksek olmasının yanı sıra kazananların oranı katılanlardan daha yüksek. Sonuç şunu çıkartıyor. Türkiye'nin gelişmiş bölgelerinde tahsil yapanların üniversiteye girme olanakları daha fazla. Zira buralarda özel okulların yanı sıra, kurslara devam edebilme olanağı da var. Kurslara gidenlerin ve bunların kazanma olanaklarının ne olduğu da çalışan öğrencilerin durumları açısından ilgi çekici.

	Kurs görenler %	Kurs görmeyenler %
Toplam Çalışanlar 3346	20.1	79.9
Toplam Çalışmayanlar 19740	27.5	72.5

görüldüğü gibi çalışmalarına, belirli bir gelirleri olmasına karşın ücret karşılığı kurs görenlerin oranı çalışanlarda daha az. Bu ise çalışanların dar gelirlilerden oluştuğunu göstermekte.

Çalışarak tahsili sürdürmenin güçlüğü ortada. Bu tahsil süresinin uzamasına neden oluyor. Bu konuda daha açık bilgiyi istatistiklerden edinebiliyoruz : Sınavı kazananlardan çalışanların %80.95 inin sınavlara 2–4 kez girmiş olmasına karşın, çalışmayanlarda bu oran %40.46 ya düşüyor. Sadece üniversiteye girmek için çalışanların uzun yıllar sınavlara girdiği görülüyor. Çalışmayanların ise üniversite sınavlarını kazanmak için çalışanlara oranla olanakları daha çok. Bunu daha açık olarak rakamlarla ifade edebilmek olanaklı. Çalışanlardan sınavı kazananların tüm kazananlara oranı %14.5.

Çalışarak okuyanların tahsil sürelerinin uzadığına değinmiştik. Bunu daha açık şöyle belirtebiliriz. 1966 yılında açılan Yükseliş Özel Mühendislik Okuluna alınan paralı öğrencilerden halen 1645 kişi okulu bitirememiş durumda ve bunların %82 si çalışanlardan oluşuyor.

DİĞER SORUNLAR

Diğer taraftan çalışan öğrencilerin çoğunluğu gündüz, devam zorunluluğuolmayan okullarda, gece ise devam zorunluluğu olan okullarda okumakta. Bu ise gündüzleri okula gitmenin olanaksızlığını, gece ise yorgun olarak okula gitme zorunluluğunu getirmekte. Bunun doğal sonucu olarak 8 saatlik bir çalışma gününden sonra 4–5 saatlik bir ders gününün de gerektiği biçimde değerlendirilememesini getirmekte. Geç saatlerde okuldan ayrılan memur–öğrenciler dersleri tekrar etmek olanağından da yoksun. Öğrenci–memurlar için hafta sonları dinlenmek yerine ders çalışmaya ayrılan günler.

Öğrenci olarak bu güçlüklerle karşılaşan memurlar, memur olarak da bir çok güçlüklerle karşı karşıya. Dairelerde ders çalışma olanağı tanınmıyor. Dairelerde ders çalışma olanağı olmadığı gibi, yıllık izinlerin 20 gün, buna karşılık sınav dönemlerinin 1 ay olması sonucu, sınavlara gerektiği gibi hazırlanamamanın yanı sıra bunlara girmek de güçleşmekte. Zira düzenin bir gereği olarak idareciler öğrenci memurlara gereken kolaylığı göstermemekte, aksine sınavlara girmelerini dahi engelleme yolları aramaktadır. (Örneğin bu satırların yazarına staj yapma izni verilmemiştir.) Kaldı ki; bir çok öğrenim kurumunda staj yapma zorunluluğu vardır ve öğrenim kurumlarından mezun olabilmek için öğrenim süresi içinde 3 kez 36 günlük stajlar halinde yapılması gerekmektedir.

MÜCADELE GEREĞİ

Diğer önemli bir konu ise MC iktidarı döneminde çağdışı bir hal alan memur kıyımı, öğrenci–memurlar içinde daha etkin. Kıyıma uğrayan bu ilerici-yurtsever- memurlar ya tahsilini terk etmek ya da istifa etmek zorunda bırakılmakta. Yaşamak için çalışmak zorunda olan bu öğrenci memurlar, kimi zaman okumayı çalışmaya, kimi zaman da çalışmayı okumaya tercih etmekteler.

Tüm bunların giderilebilmesi ve öğrenci–memurların daha kolay çalışmalarını ve öğrenimlerini yapmalarını sağlamak için bazı önlemler alınması gerekmektedir.

A) İşyerlerinde öğrenci memurlara belirli ayrıcalıklar tanınması,
1. Yıllık izin süresinin mazeret izinleriyle uzatılması,
2. Zorunluluk olduğu hallerde memur öğrencilere ücretli izin verilmesi,
B) Okullarda, devam koşulunun aranmaması,
1. Gündüzlü öğrenci memurlara yıl içi sınavlarının zorunlu olmaması,
C) Öğrenci–memurların iktidarın keyfi kararları ile tayin edilmelerinin çıkartılacak bir yasa ile önlenmesi, gerekmektedir.

Tüm bunların elde edilmesi için öğrenci–memurların, öğrenci olarak demokratik üniversite, memur olarak da sendikal haklar mücadelesinde aktif olarak yerlerini almaları ve demokratik hak ve özgürlüklerini sonuna dek büyük bir inanç ve dirençle korumaları gerekmektedir.

Kaynak : Milli Eğitim İstatistikleri
D.İ.E.Yayınları Sayı : 734 1975

Angola'da «MPLA Gençliği» Bağımsızlık Mücadelesinde

25 NİSAN 1974'te PORTEKİZ'DE FAŞİST REJİM DEVRİLDİ. ÜLKEDE FAŞİZMDEN DEMOKRASİYE GEÇİŞ SÜRECİ, PORTEKİZ'İN SÖMÜRGELERİNDE BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİNE BÜYÜK BİR HIZ KAZANDIRDI. FAŞİZMİN VE SÖMÜRGECİLİĞİN ARTIKLARININ TEMİZLENMESİ GİNE–BİSSAU, MOZAMBİK VE ANGOLA'DA HIZLA İLERLEDİ. NE VAR Kİ, "AFRİKA DEVRİMİ İÇİN STRATEJİK ÖNEME SAHİP" ANGOLA'DA EMPERYALİZM SÖZDE "KURTULUŞ" ÖRGÜTLERİNİ DİRİLTEREK, GERÇEK KURTULUŞ ÖRGÜTÜ MPLA'YA KARŞI EYLEME GEÇİRDİ, ÜLKEYİ PARÇALAMAYA YÖNELDİ. BU MÜCADELE BUGÜN DE SÜRÜYOR. ANGOLA HALK KURTULUŞ HAREKETİ (MPLA), BİR YANDAN KARŞI DEVRİME KARŞI MÜCADELE EDERKEN, DİĞER YANDAN DA BAĞIMSIZ ANGOLA'NIN TEMELLERİNİ KURMA ÇALIŞMALARI İÇİNDE. "ANGOLA HALK KURTULUŞ HAREKETİ GENÇLİĞİ" JMPLA DA BU ÇALIŞMADA GENİŞ GENÇLİK YIĞINLARINI SEFERBER EDİYOR. ANGOLA'NIN, DAHA RESMEN BAĞIMSIZ OLMADIĞI 12–14 NİSAN 1975 GÜNLERİNDE ÖRGÜT KURULUŞUNUN YILDÖNÜMÜNÜ KUTLADI. AŞAĞIDA, ANMA TOPLANTILARINA KATILAN "ULUSLARARASI ÖĞRENCİ BİRLİĞİ" DELEGASYONUNUN İZLENİMLERİNİ KONU ALAN BİR YAZI SUNUYORUZ. YAZI, "BİRLİK" TEMSİLCİSİ PAT BUCKLEY TARAFINDAN KALEME ALINMIŞ.

JMPLA'nın Anma Toplantısı

"Uluslararası Öğrenci Birliği Delegasyonu" Angola'da kaldığı sürece, Angola'nın Bağımsızlığı İçin Halk Hareketi'nin Gençliği tarafından düzenlenen anma gününde, kitle karakteri taşıyan birçok olaya katıldı. Bizi en fazla olayın bütününü belirleyen, halkın MPLA'nın amaç ve hedeflerine duyduğu ilgi ve UÖB' delegasyonunca iletilen kutlamalara gösterilen tepki etkiledi. Biz her zaman, UÖB'nin, Angola halkının sömürgeciliğe karşı, ulusal bağımsızlık ve toplumun gelişmesi için verdiği mücadeleyi desteklediğini gösterdik. Ve ilerici güçlerin üzerine aldığı görevlerin yerine getirilmesinde mümkün olan bütün yardımın yapılmasına devam edeceğini belirttik.

Anma toplantısının çatısı altında delegasyon, Luanda'nın yoksul mahallelerinde yapılan "gönüllü işbirliği" çalışmalarına katıldı. Bunun ardından yerel bir MPLA kitaplığı ve kışlası ziyaret edildi. Delegasyon ayrıca, bir JMPLA şubesi ile Brazaville'den bir takım arasındaki futbol maçını seyretti.

Üniversite Öğrencileri İle Toplantı :

Luanda Üniversitesi Öğrencileri Birliği ve Brazaville ili JMPLA liderleri UÖB delegasyonu ile bir toplantı yaptılar. Önce UÖB delegasyonu, UÖB'nin yapısı ve faaliyetleri hakkında bilgi verdi, yöneltilen soruları cevapladı. Ardından, Birlik bilgilerini aktardı. Angola'da dört öğrenci örgütü bulunmaktadır. Bu örgütler Luanda Üniversitesi, Ticaret Enstitüsü, Eğitim Enstitüsü ve orta öğrenimi kapsıyor. Angola'daki diğer üniversitelerde ise herhangi bir örgüt yok.

Luanda Üniversitesi Öğrencileri Birliği'nin üç politik amacı var: Anti–emperyalist, anti–sömürgeci mücadele ve toplumsal gelişme. Üç çalışma ilkesi var: Hiçbir politik harekete bağımlı değildir, öğrencilerin yetkili temsilcisidir ve demokratik bir eğitim için mücadele verir. Üniversitede 3.000 öğrenci var. Daha önceki yıllarda Afrikalı öğrencilerin yüzdesi daha düşüktü, fakat 25 Nisan'dan sonra Portekiz'de sınavlar daha kolaylaştırıldı. Birlik şimdi, öğrencilerin anti-emperyalist mücadeleye katılması için çalışmakta. Bu iş için sınıf komiteleri kurmakta, seminerler, toplantılar düzenlemekte ve diğer örgütlerle bağlar kurmaya, örgütü olmayan okullarda örgütlenme çalışmalarını sağlamaya çalışmaktadır. Birlik, ayrıca, eğitim programında bir reform için de etkin araştırma yürütmektedir. Bu, yalnızca programda ufak değişiklikler için değil, eğitimin faşist içerik ve yapısının toptan ortadan kaldırılması, Angola tarihine, coğrafyasına daha fazla önem verilmesi içindir. Politik görüşüne gelince, örgüt durumu inceleyip, MPLA'nın halkın önderi olduğuna ve genç toplumun ilerlemesinin bütünüyle MPLA'ya bağlı olduğuna karar vermiştir.

MPLA Başkanı UÖB Delegasyonunu Kabul Ediyor

UÖB delegasyonu, MPLA Başkanı Dr.Agostinho Neto tarafından kabul edildi. UÖB'nin kutlama mesajı sunulduktan sonra, Dr.Neto ülkenin durumunun bir analizini yaptı ve ülkesinin uluslararası politikasının temelini özetledi. MPLA'nın diğer ülkelerle temasını sağlamak için UÖB'nin yardımını istedi. Bu temasın şu yollarla sağlanabileceğini söyledi.

- Angola'ya ziyaretler, diğer ülkelerdeki çeşitli faaliyetlere katılmak üzere JMPLA'nın çağrılması;
- Avrupa'daki Angola'lı öğrencilerle temas kurulması;
- Yüksek öğrenim bursları sağlanması ;
- Angola'da eğitimi desteklemek üzere dünya çapında bir kampanyaya girişerek, okuma-yazma kampanyasına yardımcı olunması.

Dr.Neto herzaman yapılmış olduğu gibi, MPLA'nın diğer ülkelerdeki bağımsızlık hareketleri, özellikle PAIGC ve FRELIMO ile iyi ilişkiler kurduğunu belirtti. Konuşmasını, Angola'nın Afrika'nın bütünüyle bağımsızlığına kavuşabilmesi için taşıdığı stratejik öneme ve MPLA ile dünya çapında anti–emperyalist dayanışmaya gitmenin önemine işaret ederek bitirdi.

UÖB Delegasyonu ile JMPLA Toplantısı

UÖB delegasyonu JMPLA ile uzun bir toplantı yaptı. Bu toplantıda, UÖB'nin şimdiki ve gelecekteki çalışmaları (özellikle uluslararası karakterde olanlar ve Afrika'ya ilişkin olanlar) özetlendi. JMPLA önderleri Angola tarihini ulusal kurtuluş mücadelesi açısından özetlediler. Eğitim alanındaki durum hakkında, biz 25 Nisan 1974'den önce öğrencilerin baskı altında olduğunu, örgütlenemediğini ya da politik çalışmalara katılamadığını biliyorduk. Üniversite ve liselerdeki öğrenciler burjuva sömürgecilerin çocuklarıydılar. Afrikalı öğrenciler üniversiteye ya mali sorunlardan ya da polis baskısından ötürü gidemiyorlardı. Profesörler de siyasi polistendi. 25 Nisan'dan sonra öğrenciler politik çalışmalara açıkça katılmaya başladılar. Eğitim sistemini yeniden düzenlemeyle ilgili olarak, JMPLA liderleri, beş yüzyıllık bir baskının sonucu olan bir yapının yıkıntıları üzerine yeniyi kurmanın güçlüğüne işaret ettiler. Derin değişikliklerin gerçekleştirilmesi gerekiyor. Profesörlerin uzaklaştırılması, daha ucuz eğitim sağlanması Angola tarihine, coğrafyasına ve kültürüne daha fazla önem verilmesi gibi. Ayrıca öğrencilerin daha yaygın ve etkin olarak harekete geçirilmesi gerekiyor. JMPLA 20 Nisan'da yapılacak olan, yurtdışında öğrenim gören Angola'lıların durumunu görüşmek ve öğrencilerin sorunlarını incelemek üzere bir toplantı hazırlıyordu. Afrika'da bir orta öğrenim semineri düzenlemenin olanaklarının araştırılması da ayrıca önerildi.

Angolalı İşçilerin Ulusal Sendikası (UNTA)

Biz Angolalı İşçilerin Ulusal Sendikası'nı Ziyaretimizde, Uluslararası Sekreter'le ve idarecilerden bazılarıyla görüştük. Bu örgüt 1960'da Zaire'nin bağımsızlığını ilan etmesinden sonra kurulmuştu ve merkezi Kinshasa'daydı. Programı, politik bir planı, kadroların oluşturulmasını ve toplumsal görevleri içeriyor. Politik düzeyde asıl konusu bağımsızlık hareketleridir. Zaire ve Kongo Halk Cumhuriyeti sınırlarında Angola'dan kaçan işçilere yardım etmek üzere görevliler yerleştirilmişti. Uluslararası ilerici örgütlerle ve sosyalist ülkelerle dostça ilişkiler kurulmuştu. 1967'de, MPLA'nın çağrısı üzerine, UNTA Angola'nın doğusunda kuruldu ve MPLA'nın yönettiği silahlı mücadeleye yardım etti. Bir çok alanda (sağlık, toplumbilim, mühendislik vs.) kadrolar oluşturdu ve sendikal çalışma konusunda eğitimi sağladı. Yürüttüğü görevlerin en önemlilerinden biri de dış kaynaklara bağımlılığı azaltmak üzere, kurtarılmış bölgelerde tarımsal üretim yapmaktı. 2 Ocak 1975'de UNTA Luanda'da bir şube açtı. UNTA fabrikalarda sendika komiteleri, kırsal alanda ise tarım kooperatifleri oluşturdu. Yakın bir gelecekte bir seçim kongresi yapmaya hazırlanıyorlar.

Angola yeni bağımsızlığını kazanmış bir ülke. Ama hala bir yığın sorunla karşı karşıya. Herşeyden önce, sıcak savaş devam ediyor. ABD Emperyalizminin güdümündeki örgütlere karşı MPLA'nın savaşı sürüyor. Böylesine bir ülkeye, Uluslararası Öğrenci Birliği (UÖB)'nin düzenlediği ziyaret sonrası hazırlanan bu inceleme, dünyadaki gençlik ve öğrenci kesiminin verdiği mücadelenin bir örneği olarak oldukça öğretici. Özellikle sıcak savaş içindeki bir ülkenin gençleri ve öğrencilerinin mücadeleleri, hedefleri, kullandıkları yöntemler gerçekten öğretici.

İLERİCİ GENÇLİK
15 Günlük Siyasi Gençlik Gazetesi

Sahibi :
Kürşat İSTANBULLU
Sorumlu Müdür :
İlhan NEVŞEHİRLİ
Teknik Sekreter :
Akın ERTEK

Baskı : Çaba matbaası 19 58 26
Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.
Gönderilen yazı ve fotoğraflar iade edilmez.

Abone koşulları : Yıllık : 40 TL. 6 Aylık : 20 TL.
Adres : Süleyman Sırrı Sok.2/11 Sıhhiye/ANKARA